

РЕШЕНИЕ

№ 4401

гр. София, 03.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 62 състав,
в публично заседание на 30.03.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Даниела Гунева

при участието на секретаря Емилия Митова, като разгледа дело номер **93** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на Б. М. Х. от [населено място], [улица], против Решение № 1040-21-900/25.11.2022 г. на Директора на ТП на НОИ [населено място] град, с което е отхвърлена като неоснователна жалба с вх. № 1019-21-16765/05.10.2022 г. на посоченото лице против Разпореждане № 214-00-9578-5/23.09.2022 г. на Ръководителя на осигуряването за безработица при ТП на НОИ – С. град, с което на Б. Х., на основание чл. 54ж, ал. 1 от КСО, във връзка с чл. 11, § 3, б. "а" и чл. 65, § 2 от Регламент (ЕО) 883/2004 г., е отказано отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ), и разпореждането е потвърдено изцяло.

В жалбата се навеждат доводи за незаконосъобразност на оспорваното решение и се иска неговата отмяна от съда по подробни съображения, описани в жалбата.

В съдебно заседание, чрез адв. Коцопулос поддържа жалбата и претендира присъждането на разноски, за които представя списък.

Ответникът по жалбата - Директорът на ТП на НОИ С. град, чрез юрк. В. оспорва жалбата като неоснователна и като такава следва да бъде отхвърлена. Поддържа, че оспореният административен акт е законосъобразен и съдържа фактическите и правни основания за неговото постановяване. Претендира се присъждане на юрисконсултско

възнаграждение.

Административен съд София – град, III отделение, 62 – ри състав, след като взе предвид наведените от страните доводи и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Със заявление от 06.07.2022 г., подадено чрез Дирекция “Бюро по труда - „В.“, Б. М. Х. е сезирала административния орган с искане за отпускане на ПОБ по реда и условията на КСО. В заявлението е посочила, че последната ѝ трудова заетост е в Германия. На 18.07.2022 г., след като са изискани допълнителни документи от нея, Х. подава заявление за удостоверяване на осигурителни периоди от друга държава-членка на ЕС със С. U002 /по образец/, анкета за Германия /по образец/, декларация относно определяне на пребиваване във връзка с прилагане на чл. 65 (2) от Регламент № 883/2004* и копия на документи от Германия.

В заявлението Х. е посочила, че е необходимо да бъде удостоверен осигурителен период в Германия от 24.08.2020 г. до 05.07.2022 г.

При преценка правото на ПОБ се установява, че то ще зависи от периода на осигурена заетост в Германия. На основание чл. 54г, ал. 4 от КСО, с разпореждане № 214-00-9578-1 от 18.07.2022 г., е спряно производството по отпускане на ПОБ до потвърждаване на осигурителни периоди и доходи от КИ на Германия.

Чрез националното приложение за електронен обмен на социално осигурителна информация между България и държавите-членки на ЕС и ЕИП /EESSI/, ТП на НОИ-С. град изпраща до КИ на Германия С. U001 /Искане за осигурително досие/, С. U003 /Искане за информация за заплатата/, и С. H005 /Искане за информация за пребиваване/, както и приложените от жалбоподателката документи.

На 29.08.2022 г., чрез EESSI от Германия са получени С. U002, удостоверяващ период на осигурена заетост от 24.08.2020 г. до 05.07.2022 г. и основание за прекратяване на заетостта – уволнение от работодател. Получен е и С. U004, удостоверяващ доходи от заетост за периода от 01.07.2021 г. до 05.07.2022 г. в размер на 12835,29 Е..

На основание чл. 55 от АПК, с разпореждане № 214-00-9578-2 от 01.09.2022 г., е възобновено производството по заявление за отпускане на ПОБ с мотива, че е получен С. U002 от КИ на Германия с потвърден период на осигурена заетост, причина за прекратяване на правоотношението и доход.

На основание чл. 54г, ал. 4 от КСО, с разпореждане № 214-00-9578-3 от 01.09.2022 г., е спряно производството по отпускане на ПОБ, до определяне на пребиваването на Б. М. Х., с последна заетост по законодателството на Германия, във връзка с прилагане на чл. 65 (2) от Регламент (ЕО) № 883/2004, необходимо за извършване на преценка по правото на ПОБ.

Предвид все още неполучен отговор от служба на Германия относно информация за пребиваването на Х., на 01.09.2022 г., чрез EESSI, със С. X009 е изпратено

напомнително писмо.

На 08.09.2022 г., чрез EESSI, от Германия е получен С. Н006 /Отговор на искането за информация за пребиваване/, в който за Б. М. Х. е удостоверено, че държава на пребиваване по време на дейността е Германия.

На основание чл. 55 от АПК, с разпореждане № 214-00-9578-4 от 20.09.2022 г., е възобновено производството по отпускане на ПОБ с мотива, че от КИ на Германия е получен С., с който е определено пребиваването на Б. М. Х., с последна заетост по законодателството на Германия - държава по пребиваване.

При така изложената фактическа обстановка било издадено разпореждане № 214-00-9578-5 от 23.09.2022 г., с което на основание чл. 54ж, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/ и във връзка с чл. 11, § 3, буква „а“ и чл. 65, § 2 от Регламент (ЕО) 883/2004, е отказано отпускане на парично обезщетение за безработица /ЛОБ/ по чл. 54а от КСО, с мотива, че съгласно разпоредбите на Регламент (ЕО) 883/2004, НОИ не е компетентната институция /КИ/ по отпускането на ПОБ.

С Решение № 1040-21-900/25.11.2022 г. на Директора на ТП на НОИ [населено място] град, с което е отхвърлена като неоснователна жалба с вх. № 1019-21-16765/05.10.2022 г. на посоченото лице против Разпореждане № 214-00-9578-5/23.09.2022 г. на Ръководителя на осигуряването за безработица при ТП на НОИ – С. град, с което на Б. Х., на основание чл. 54ж, ал. 1 от КСО, във връзка с чл. 11, § 3, б. "а" и чл. 65, § 2 от Регламент (ЕО) 883/2004 г., е отказано отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ), и разпореждането е потвърдено изцяло.

Административен съд София – град, III отделение, 62 - ри състав след преценка на събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

Жалбата е подадена в предвидения в чл. 118, ал. 1 от КСО 14 - дневен преклузивен срок, изхожда от надлежна страна – адресат на обжалвания административен акт, имаща правен интерес от обжалване, поради което се явява процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Оспореното решение е издадено от материално и териториално компетентен орган (арг. чл. 117 КСО). Спазена е предписаната от закона писмена форма, съдържа реквизитите по чл. 59, ал. 2 АПК, вкл. фактически и правни основания. В хода на административното производство не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

Във връзка с преценката за правилно приложение на материалния закон, съдът констатира, че по делото няма спор по фактите, а спорът е правен и се свежда до определяне на това коя е компетентната държава по изплащането на парично обезщетение за безработица, след като последната заетост на жалбоподателя е била на

територията на Германия. С оспорения акт решаващият орган приема, че държава на пребиваване е Германия, поради което и НОИ не е компетентната институция по отпускането на парично обезщетение за безработица. Жалбоподателят оспорва този извод, като твърди, че държавата на пребиваване му е Република България.

Настоящият състав намира тези възражения за основателни по следните съображения:

Република България като държава-членка на ЕС е длъжна да прилага европейските правила за координация на системите за социална сигурност на държавите-членки на Съюза. Това са общите правила и принципи, които трябва да бъдат спазвани от всички национални органи, институции за социална сигурност и от съда, при прилагането на националните закони. Към настоящият момент тези общи правила и принципи се съдържат в Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004 г. за координация на системите за социална сигурност, в сила от 01.05.2010 г., както и в Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009 г. за установяване на процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 г.

Регламент (ЕО) № 883/2004 намира приложение към правилата за отпускане и определяне на посочените в чл. 3, § 1 обезщетения, обуславящи клоновете на социална сигурност, сред които са и обезщетенията за безработица (чл. 3, параграф 1, б. "з"). Персоналният обхват на регламента е определен в разпоредбата на чл. 2, § 1, която предвижда, че настоящият регламент се прилага към граждани на държава-членка, лица без гражданство и бежанци, които пребивават в държава-членка, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави-членки, както и към членовете на техните семейства и към преживелите ги лица.

Не е спорно по делото, че жалбоподателят е гражданин на Република България, т. е. на държава-членка на ЕС, поради което и е лице, спрямо което намира приложение Регламент (ЕО) № 883/2004.

Механизмът на координация на системите за социална сигурност, уреден в Регламент (ЕО) № 883/2004, включващ и обезщетенията за безработица, се основава на четири основни принципа: определяне на приложимото законодателство; равенство в третирането; сумиране на периоди на заетост, осигуряване или пребиваване и износ на обезщетения. В чл. 11, § 1 регламентът определя, че лицата, за които той се прилага, се подчиняват на законодателството само на една държава-членка и това законодателство се определя по реда, уреден в самия регламент. Общото правило за определяне на приложимото законодателство, валидно и по отношение на обезщетенията за безработица, е формулирано в чл. 11, § 3. В буква "а" от тази разпоредба е посочено правилото, касаещо наетите лица, какъвто е бил настоящият жалбоподател, и това правило гласи, че спрямо лице, осъществяващо дейност като наето или като самостоятелно заето лице в една държава-членка се прилага законодателството на тази държава членка. Специални правила, представляващи изключения от общия принцип, че държавата-членка по последна заетост като компетентна държава отговаря за предоставянето на обезщетения за безработица, са

регламентирани в чл. 65 от Регламент (ЕО) № 883/2004.

Съгласно чл. 65, § 2 напълно безработно лице, което по време на последната си дейност като заето или като самостоятелно заето лице е пребивавало в държава-членка, различна от компетентната държава-членка и което продължава да пребивава в тази държава-членка или се върне в тази държава-членка, се поставя на разположение на службите по заетостта в държавата-членка по пребиваване. Без да се засяга член 64, напълно безработно лице може, като допълнителна мярка, да се постави на разположение на службите по заетостта в държавата-членка, в която то последно е осъществявало дейност като заето или като самостоятелно заето лице. Безработно лице, без да е пограничен работник, което не се върне в неговата държава-членка по пребиваване, се поставя на разположение на службите по заетостта на държавата-членка, чието законодателство за последно е било подчинено.

От своя страна чл. 65, § 5 от Регламент (ЕО) № 883/2004 предвижда, че: а) Безработното лице по първото и второто изречение на параграф 2 получава обезщетения в съответствие със законодателството на държавата-членка по пребиваване както ако спрямо него се е прилагало това законодателство по време на последната му дейност като заето или като самостоятелно заето лице. Тези обезщетения се предоставят от институцията по пребиваване. б) Въпреки това, работник, без да е пограничен работник, на когото са били отпускани обезщетения за сметка на компетентната институция на държавата-членка, на чието законодателство е бил подчинен при завръщането си в държавата-членка по пребиваване първо получава обезщетения в съответствие с член 64, като получаването на обезщетения в съответствие с буква а) се спира за периода през който той получава обезщетения съгласно законодателството, на което последно е бил подчинен.

Във връзка с приложението на горесцитираните норми от съществено значение се явява определянето на две понятия – компетентна държава-членка и държава-членка по пребиваване. Относно първото понятие вече се посочи, че това по принцип е държавата, в която лицето осъществява дейност като наето лице. В конкретния случай това е Германия. В случаите на чл. 65, § 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 компетентна става държавата-членка по пребиваване. За определяне на държавата по пребиваване е необходимо на първо място да се изясни съдържанието на понятието пребиваване. Определение на това понятие е дадено в чл. 1, б. "й" от Регламент (ЕО) № 883/2004, където се посочва, че "пребиваване" означава мястото, където лицето обичайно пребивава, за разлика от понятието "престой", което регламентът определя като временно пребиваване (чл. 1, б. "к"). От своя страна правилата (елементите) за определяне на пребиваването са уредени в чл. 11 от Регламент (ЕО) № 987/2009 по прилагането на т. нар. основен регламент – Регламент (ЕО) № 883/2004. Съгласно разпоредбата на чл. 11 от Регламент (ЕО) № 987/2009 при различия в становищата на институциите на две или повече държави-членки относно определяне на пребиваването на лице, за което се прилага основният регламент, тези институции установяват с взаимно съгласие центъра на интересите на съответното лице въз основа на цялостна оценка на наличната и информацията относно релевантните факти, които може по целесъобразност да включват: а) продължителността и непрекъснатото пребиваване на територията на съответните държави-членки; б) положението на

лицето, включително: i) естеството и специфичните характеристики на упражняваната дейност, по-специално мястото, където обичайно се упражнява тази дейност, постоянният характер на дейността и продължителността на всеки договор за заетост; ii) семейното положение и роднинските връзки на лицето; iii) упражняването на неплатена дейност; iv) когато става въпрос за студенти, източникът на техните доходи; v) жилищното положение на лицето, по-специално доколко е постоянен характерът му; vi) държавата-членка, в която се счита, че лицето пребивава за целите на данъчното облагане (§ 1).

Когато съобразяването на различните критерии, основаващи се на приложимите факти, посочени в параграф 1, не води до постигане на съгласие между съответните институции, намерението на лицето, което произтича от тези факти и обстоятелства, особено причините за преместването на лицето, се приемат за решаващи при определяне на действителното място на пребиваване на това лице (§ 2).

Съдът намира, че разпоредбата на чл. 11 от Регламент (ЕО) № 987/2009 урежда критериите, въз основа на които следва да се определи пребиваването на всяко едно лице и които следва да се приложат от всяка държава-членка по принцип при определяне на обичайното пребиваване на лицето. Целта на разпоредбата е уеднаквяването на критериите, въз основа на които държавите-членки определят мястото на обичайно пребиваване на едно лице.

В случая отразеното в С. Н006 от немската компетентна институция само по себе си не може да се приеме за безспорно установяване на държавата на пребиваване на жалбоподателя. Това е така поради факта, че в цитирания формуляр е налице единствено посочване на вписания адрес, на който жалбоподателят е бил регистриран за времето на престоя си в Германия, което е дало основание Германия да бъде определена като "държава на пребиваване". При липса на попълнени каквито и да е други данни в С. Н006 за положението на лицето – естеството на упражняваната дейност, семейното положение, източници на доходи, жилищно положение и т. н. не би могло да се стигне до извод, че немската институция е извършила преценка за мястото на обичайно пребиваване на жалбоподателя съобразно правилата на чл. 11, § 1 от Регламент (ЕО) № 987/2009.

От друга страна в хода на съдебното производство от жалбоподателя е представено удостоверение (л. 31-32 по делото) от което е видно, адресната регистрация в Германия му е прекратена от 21.04.2022 г.

Също така следва да се отбележи, че в изготвения съвместно с държавите членки наръчник са изяснени понятията "обичайно пребиваване", "временно пребиваване" и "престой". В наръчника се разглеждат и специфичните критерии, които трябва да бъдат взети под внимание, за да се определи мястото на обичайно пребиваване на дадено лице, като например: семейното положение и роднинските връзки на лицето; продължителността и непрекъснатото пребиваване в съответната държава членка; състоянието на трудова заетост (по-специално мястото, където обичайно се упражнява съответната дейност, постоянният характер, както и продължителността на договора за работа); упражняването на неплатена дейност; в случай на студенти - източникът на

доходите им; доколко постоянно е жилищното положение на лицето; държавата членка, в която лицето плаща данъци; причини за преместването; намеренията на лицето въз основа на всички обстоятелства и подкрепени с конкретни доказателства. При необходимост могат да се вземат предвид и други факти.

В случая не се спори от страните, че Х. е упражнявала трудова дейност като наето лице в Германия за процесния период и извършването на тази дейност безспорно е налагало тя да живее в тази държава.

В тази връзка следва да се посочи, че в съображение 9 от Решение № U2 от 12 юни 2009 година относно обхвата на член 65, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правата на обезщетения за безработица на напълно безработни лица, които не са погранични работници и които по време на последната си дейност като заети или самостоятелно заети лица са пребивавали на територията на държава-членка, различна от компетентната държава-членка, се посочва следното: "Въпреки че понастоящем това е приемливо за пограничните работници и някои други категории работници, които също запазват близки отношения с държавата си на произход, то не би било приемливо, ако поради твърде широко тълкуване на понятието "пребиваване" се наложи приложното поле на член 65 от Регламент (ЕО) № 883/2004 да бъде разширено до всички лица, които осъществяват определена относително стабилна дейност като заети или самостоятелно заети лица в определена държава-членка и са оставили семействата си в държавата си на произход". Посоченото становище на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност обаче не води автоматично до извод, че щом лицата имат относително стабилна (дългосрочна) заетост в държава-членка, различна от държавата им по произход, то това изключва възможността последната да се явява и държава на пребиваване. Напротив, в т. 3 от диспозитива на това решение изрично е посочено, че за целите на прилагането на настоящото решение държавата на пребиваване се определя в съответствие с член 11 от Регламент (ЕО) № 987/2009. Това означава, че за всеки конкретен случай следва да се определи, доколко местоживеенето на роднините на лицето оказва влияние на центъра на жизнените му интереси.

В случая макар Х. да е живяла в Германия е запазила много тесни връзки с България като негова държава на пребиваване, въпреки че е осъществявал трудова дейност на територията на друга държава-членка – Германия. Като не са приложени никакви доказателства от страна на органа да доказват пребиваване или връзка с държавата Германия след приключване на трудовата дейност на територията ѝ,

Анализираните до тук правни норми от Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № 987/2009, съотнесени към установените по делото факти, сочи, че в конкретния случай мястото на обичайно пребиваване на жалбоподателя е България и са налице предпоставките за приложение на чл. 65, § 2 и § 5, буква а) от Регламент (ЕО) 883/2004.

Приложимото законодателство в настоящия казус е това на държавата-членка по обичайното местопребиваване на оспорващия, на която държава той е и гражданин, а

именно - законодателството на Република България. Именно Република България се явява компетентна държава. Обезщетението за безработица, претендирано от Б. Х., правилно е било поискано именно по реда и при условията на действащото българско законодателство, в съответствие с приложените европейски регламенти за това.

В този смисъл е и т. 3 от Решение № U3 от 12.06.2009 г. на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност, съгласно която, ако при отсъствието на каквото и да е трудово-правно договорно отношение, дадено лице вече не поддържа никаква връзка с държавата-членка на заетост (например понеже трудово-правното договорно отношение вече е прекратено или срокът му е изтекъл), то се разглежда като напълно безработно в съответствие с член 65, параграф 2 от посочения регламент, а обезщетенията се предоставят от институцията по местопребиваване.

Ето защо и по изложените съображения, съдът намира, че оспореното Решение на Директора на ТП на НОИ – С. -град и потвърденото с него разпореждане са неправилни, като постановени в нарушение на закона, и следва да бъдат отменени. Доколкото естеството на акта не позволява делото да се реши по същество, същото следва да се върне като преписка на длъжностното лице по чл. 54ж, ал. 1 от КСО за ново произнасяне по заявлението на Х. при съобразяване с мотивите на настоящото решение.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК в полза на жалбоподателя следва да бъдат присъдени разноски по делото в размер на 510 лева, от които 10 лева държавна такса и 500 лв. – адвокатско възнаграждение.

Водим от горното и на основание чл. 118, ал. 2 от КСО във вр. с чл. 173, ал. 2 от АПК, Административен съд София – град, Трето отделение, 62 -ри състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1040-21-900/25.11.2022 г. на Директора на ТП на НОИ [населено място] град, с което е отхвърлена като неоснователна жалба с вх. № 1019-21-16765/05.10.2022 г. на Х. против Разпореждане № 214-00-9578-5/23.09.2022 г. на Ръководителя на осигуряването за безработица при ТП на НОИ – С. град, с което на Б. Х., на основание чл. 54ж, ал. 1 от КСО, във връзка с чл. 11, § 3, б. "а" и чл. 65, § 2 от Регламент (ЕО) 883/2004 г., е отказано отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ), и разпореждането е потвърдено изцяло.

ВРЪЩА преписката на длъжностното лице по чл. 54ж, ал. 1 от КСО при ТП на НОИ – С.–град за ново произнасяне по Заявление вх. № 214-00-9578 от 06.07.2022 г. на Б. М. Х., съобразно дадените от съда задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА ТП на НОИ - С.-град да заплати на Б. М. Х. от [населено място], [улица], сумата от 510 (петстотин и десет) лева, представляващи разноси по делото.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване съгласно чл. 119, вр. чл. 117, ал. 1, т. 2, б. "б" от КСО.

СЪДИЯ: